

Rozbor právního prostředí pro vznik a provozování firemních dětských zařízení pro děti předškolního věku v České republice

Předmětem studie bylo podat přehled platné právní úpravy, která se vztahuje k podmínkám vzniku a provozování firemních dětských zařízení pro děti předškolního věku. Přesné znění zadání bylo zpracování právního rozboru na téma firemní zařízení péče o děti v České republice (návrhy na změny zákonů v této oblasti, zodpovězení praktických dotazů firem plánujících si založit firemní dětský koutek, školku nebo jesle, rozšíření a upřesnění informací z prvního právního rozboru zpracovaného v rámci projektu „O rovnosti s firmami“, atp). Součástí zadání této studie nebyla ekonomická stránka spojená se vznikem a provozováním firemních zařízení pro předškolní děti.

Rozbor byl zpracován ve chvíli, kdy se schyluje ke změnám v právní úpravě v dané oblasti, některé změny jsou již předloženy legislativním orgánům a další změny jsou očekávány. Ve studii jsou popsány již známé a provedené či alespoň připravené změny, ale také se odhaluje, co všechno ještě není změněno a kde se ještě z hlediska poptávky a nabídky může situace velmi měnit. Z tohoto důvodu studie obsahuje, kromě rozboru platné právní úpravy, která je nezbytná ke zřízení a provozování firemního dětského zařízení pro děti předškolního věku, také část která dává přehled o situaci v dalších typech zařízení pro děti předškolního věku. Firma, která chce zařízení zřídit má několik možností v typech zařízení a jejich „kombinacích“, takže otázka nezní pouze zřídit či nezřídit, ale také jaký typ zařízení.

Úryvky z části studie podávající přehled o aktuální situaci z pohledu poptávky a nabídky institucionálních služeb pro děti předškolního věku:

„Údaj, že za školní rok 2005/2006 mateřské školy odmítly zhruba polovinu dětí ve věku od 3 do 5 let, uvádějí rovněž *Lidové noviny* v již zmíněném článku z května 2007.“

„Ministerstvo práce a sociálních věcí (MPSV) připravuje ‚balíček na podporu rodin s dětmi‘. Nový zákon má zavést týdenní otcovskou dovolenou, výpomoc při hlídání dětí za úplaty či úlevy na odvodech pro zaměstnavatele, kteří přijmou matky a otce s malými potomky. Změny by mohly začít platit koncem příštího roku. Oznámil to na konferenci o rodině vicepremiér a ministr práce Petr Nečas (ODS).“

Úryvky z části studie popisující jednotlivé typy zařízení a jejich právní úpravu

„...V neposlední řadě je třeba zmínit, že návrh věcného záměru zákona o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování, který je v současné době v meziresortním připomínkovém řízení, počítá s tím, že oproti současné právní úpravě nebudou již jesle zařazeny mezi zdravotnická zařízení, a že tato péče bude nadále pouze vázanou živností. Podrobnosti věcný záměr zákona neobsahuje. Důsledky této změny, která vypadá na první pohled hrozivě, nebudou pro ještě existující jesle velké. Naprosto zásadní je neexistence financování těchto zařízení ze státních prostředků, jejímž důsledkem je již zmíněné postupné rušení těchto zařízení...“

„...Lze zřídit zařízení na základě živnostenských oprávnění k provozování živnosti ‚Péče o dítě do tří let v denním režimu‘ nebo živnosti ‚Mimoškolní výchova a vzdělávání‘ nebo živnosti ‚Poskytování služeb pro rodinu a domácnost‘. Zařízení může být zřízeno i k provozování dvou nebo tří z těchto živností, pro každý z těchto typů zařízení však platí trochu jiná právní úprava.“

„...Pravděpodobně nejzásadnější rozdíl je v tom, že přísné hygienické předpisy, které jsou stanoveny zejména vyhláškou č. 410/2005 Sb. neplatí pro provozovny živnosti ‚Poskytování služeb pro rodinu a domácnost‘, tedy pro ‚dětské koutky‘.“

„...Druhý odstavec § 7 zákona č. 258/2000 Sb. stanoví pro zařízení pro výchovu a vzdělávání povinnost upravit v provozním řádu režim dne zohledňující věkové a fyzické zvláštnosti dětí, podmínky jejich pohybové výchovy a otužování, režim stravování včetně pitného režimu. Jak již bylo výše uvedeno,

mezi zařízení pro výchovu a vzdělávání jsou zařazeny mateřské školy, pod tento pojem však nejsou zahrnuta zařízení zřízená osobou provozující živnost ‚Péče o dítě do 3 let věku v denním režimu‘, živnost ‚Výchova a mimoškolní vzdělávání‘, ani živnost ‚Poskytování služeb pro rodinu a domácnost‘. Mateřské školy tedy mají povinnost mít provozní řád, ale zařízení zřízená osobou provozující živnost ‚Péče o dítě do 3 let věku v denním režimu,‘ živnost ‚Výchova a mimoškolní vzdělávání‘, ani živnost ‚Poskytování služeb pro rodinu a domácnost‘ tuto povinnost nemají. Jesle – nestátní zdravotnické zařízení – mají povinnost mít provozní řád a ten dokonce musí být hygienou schválen - § 10 zákona č. 160/1992 Sb., o zdravotní péči v nestátních zařízeních, ve znění pozdějších předpisů.“

*Autorky: Mgr.Lucie Vránová, JUDr.Jitka Bláhová
Zpracováno pro Gender Studies, o.p.s.*